

OP EIGEN KRACHT

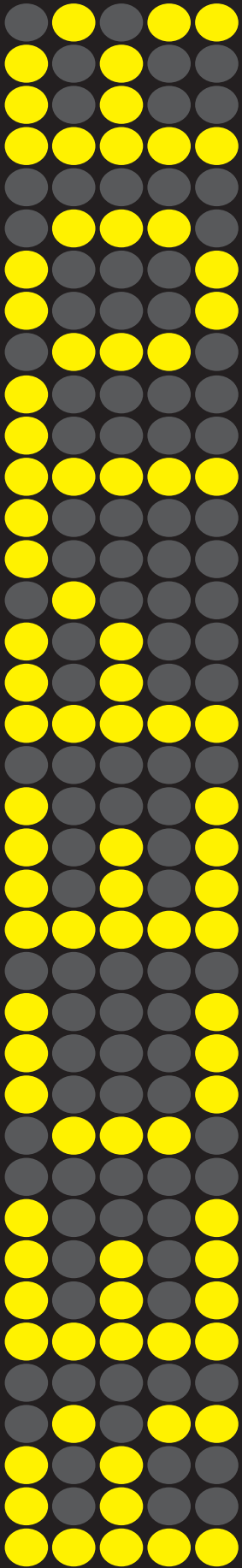
SLANKER - STRAKKER - STERKER

Dispensatieprocedure voor dopinggeduide geneesmiddelen pagina 4

Jessica Gal werpt zich vanaf nu op doping pagina 5

Raemon Sluiter gebruikt alleen zijn tennisracket pagina 6

2005 BEGINT MET NIEUWE DOPINGLIJST

Sinds 1 januari jl. is er weer een nieuwe versie van de WADA-dopinglijst van kracht. Vergeleken met voorgaande jaren is het aantal wijzigingen in deze lijst redelijk beperkt gebleven. De dopinglijst 2005 vertoont slechts kleine veranderingen ten opzichte van de lijst van 2004.

Naast enkele tekstuele veranderingen, veelal van juridische aard (een direct gevolg van de BALCO-affaire) en aanpassingen die in de loop van vorig jaar al werden aangekondigd, is met name de regelgeving omtrent glucocorticosteroiden, beta-2-agonisten, de aromataseremmers en de gonadotrofines (LH en HCG) aangepast.

De wijziging met de meeste implicaties voor de dagelijkse praktijk is waarschijnlijk het feit dat glucocorticosteroiden niet langer verboden zijn voor dermatologisch gebruik. Verder is het van belang te weten dat het gebruik van beta-2-agonisten (veelvuldig gebruikt voor astmatische aandoeningen) vanaf 1 januari zowel binnen als buiten wedstrijdverband verboden is. Voor wat betreft de aromataseremmers en de gonadotrofines geldt dat deze stoffen vanaf 1 januari voor zowel mannen als vrouwen verboden zijn.

Vermeldenswaardig is verder nog dat de stof finasteride, regelmatig gebruikt voor de behandeling van kaalheid, op de nieuwste versie van de dopinglijst staat.

Al met al is deze dopinglijst een lichte verbetering ten opzichte van eerdere lijsten en wederom een

stap op weg in de goede richting. Eind juli 2004 hebben het ministerie van VWS, NOC*NSF, DoCoNed, de NOC*NSF Atletencommissie en het NeCeDo in een gezamenlijke reactie al gereageerd op de voorlopige versie van de dopinglijst. Met name het toestaan van dermatologisch gebruik van glucocorticosteroiden was door Nederland aangekaart. Een andere door Nederland voorgestelde wijziging, namelijk aanpassen van het verbod op cannabis, vond echter internationaal geen gehoor.

Vanzelfsprekend is de nieuwe dopinglijst alsmede een uitgebreide stoffenlijst en een lijst van toegestane middelen te vinden op de website van het NeCeDo: www.necedo.nl

INHOUD

2005 begint met nieuwe dopinglijst **2**

Non analytisch positief **3**

Dispensatieprocedure voor dopinggeduide geneesmiddelen **4**

Jessica Gal werpt zich vanaf nu op doping **5**

Raemon Sluiter gebruikt alleen zijn tennisracket **6**

Nieuwe Nederlandse detectiemethode krijgt steun van WADA **8**

Kort nieuws **8**

Breedtesport nu nog breder **9**

Internationale Richtlijn voor Sportfysiotherapie aangenomen **9**

Zinderende finale Pure Kracht **10**

Steeds meer sporters kiezen voor zekerheid **11**

Nieuwe cursus leert je alles over doping **12**

Evaluatie NL anti-dopingbeleid door Raad van Europa **12**

COLOFON

Receptor is een uitgave van het Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken (NeCeDo) om haar partners en relaties te informeren over doping. Informatie uit Receptor mag door derden worden gebruikt. Bij overname van artikelen dient bronvermelding plaats te vinden.

Hoofd- en eindredactie:
Hetteke Frima

Aan deze uitgave werkten mee:

Rens van Kleij, Penelope Di Lella, Hetteke Frima, Bart Coumans, Olivier de Hon, Frans Stoele, Steven Teitler, Wanda Schapendonk en Jessica Gal.

Met dank aan:
Raemon Sluiter

Uitgeverij:
Dima Drukkerij B.V.

Fotografie:

Van der Graaf / Rob Cornelder, NeCeDo, BioDetection Systems

Redactieadres:

NeCeDo
T.a.v. de redactie van Receptor
Postbus 5014
2900 EA Capelle aan den IJssel
tel: 010 2010150
fax: 010 2010159
info@necedo.nl
www.necedo.nl

Uitgave:

17 (februari 2005)
ISSN: 1566-1814

NON ANALYTISCH POSITIEF

Valsspelers en foute coaches een halt toegeroepen zonder positieve plas

Kostas Kenteris maakt reclame voor de Olympische Spelen in Athene

Voor aanvang van de Olympische Spelen in Athene had Dick Pound, voorzitter van het WADA, zijn trouwe toehoorders laten weten elke positieve een 'blessing' te vinden. Nu dan, het werden gezegende Spelen voor hem. Met 22 positieven leverden de Olympische Spelen in Athene meer positieven op dan ooit tevoren. Een enkeling wilde zelfs deze Spelen uitroepen tot de 'Dope Spelen'. Hoewel dit ongeëvenaarde aantal misschien anders deed vermoeden, was het niet aan nieuwe ontwikkelingen te wijten dat hier sprake was van een recordvangst in de geschiedenis van de Spelen. Sterker nog: het leeuwendeel van de positieven was zeer traditioneel. Irina Kortsjanenko (stanozolol), Leonidis Sampanis (testosteron), Ferenc Gyurkovics (oxandrolon) en Aleksey Lesnichiy (clenbuterol) werden allemaal positief bevonden op zeer beproefde middelen. Niks geen Norbolethon, THG of andere designer steroid.

Dat het Olympische gewichtheffen met 10 positieven hofleverancier was, mag evenmin verassend worden genoemd. Ook de met veel tromgeroffel aangekondigde nieuwe analysetechnieken voor synthetische haemoglobines, autologe bloed doping en groeiormoon, brachten niet het verschil. Hooguit brachten ze Tyler Hamilton ernstig in verle-

genheid. Als er één vermeldenswaardige nieuwe ontwikkeling te noemen is die ook op de Spelen een stempel wist te drukken, dan is het wel de 'non analytisch positieve', mogelijk gemaakt door de verbrede dopingregelgeving als gevolg van de mondiale anti-doping Code. Daar kunnen Christis Tzekos, Kostas Kenteris, Adrian Annus en Katherina Thanou meer over vertellen. Zij allen leverden geen positieve plas in, maar konden desondanks vanwege een dopingovertreding niet schitteren op de Spelen in Athene.

Een ander voorbeeld van de verbreding van de dopingreglementering als gevolg van de mondiale Code is dat trainers, coaches en artsen onder de noemer "Athlete Support Personnel" onder de invloedssfeer van de dopingregels komen. Simpel gesteld: foute coaches gaan niet langer vrij uit. Had Remy Korchemny in het voormalige Oostblok vrijelijk zijn kwalijke praktijken uit kunnen voeren, op basis van de nieuwe dopingregels en op aangeven van Kelli White (die door zijn toedoen ten gronde is gericht) wordt hem dat momenteel erg moeilijk gemaakt. Hetzelfde geldt voor de Russische coaches Pal Singh Sandu en Leonid Taranenko die tijdens de Spelen de Indiase gewichtheffsters Partima Kunari en Sanamacha Chanu in de dopingfuiken lieten lopen. Moest men voorheen toezien hoe een foute coach een eenmaal positief bevonden pupil inruilde voor een volgend talent om te misbruiken, vandaag de dag kunnen zij een halt worden toegeroepen.

Nu ga ik er niet vanuit dat er in Nederland coaches en begeleiders à la Christis Tzekos, Remy Korchemny of Victor Conte rondlopen, maar wat nu als bijvoorbeeld de integere Jos Hermens, Honoree Hoedt, Henk Kraayenhof of Ellen van Langen worden opgevolgd door of ingewisseld voor een minder integere collega? Dat is niet een geheel denkbeeldige

situatie. Een belangrijke bepaling die kan helpen bij het aanpakken van een foute coach vormt artikel 10.5.3 uit de Code: "An anti-doping organization may also reduce the period of ineligibility in an individual case where the athlete has provided substantial assistance . . . which results in . . . discovering or establishing an anti-doping rule violation by another person. . .". Vaak wordt dit gezien als klikken. Volledig ten onrechte aangezien artikel 10.5.3 geen betrekking heeft op collega sporters en evenmin op gebruik. Deze bepaling heeft uitsluitend betrekking op handel in en verstrekking van doping door Athlete Support Personnel. De foute coach levert immers geen positieve plas in. Om die reden vormen verklaringen van insiders, waaronder die van positief bevonden sporters, de enige mogelijkheid om wantoestanden een halt toe te roepen.

Gezien het verplichte karakter van de hier omschreven Code-regel, is deze tevens opgenomen in het Model Dopingreglement Nederlandse Sportbonden. Ook op grond van de Nederlandse dopingreglementering kan een sporter in ruil voor strafvermindering assisteren bij de vervolging van een foute trainer of coach. Wel moet daarbij worden opgemerkt dat anonieme meldingen niet in behandeling worden genomen om te voorkomen dat in de Nederlandse sport een klikcultuur ontstaat. In elk geval een geruststellende gedachte dat we niet lijdzaam met de armen over elkaar moeten gaan toezien wanneer een kwaadwillende trainer of coach zich te buiten gaat aan Nederlands sporttalent.

Rens van Kleij

Het dopinglaboratorium in Athene telde een record aantal Olympische positieven

DISPENSATIEPROCEDURE VOOR DOPINGGEDUIDE GENEESMIDDELEN

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter

Al een aantal jaren is WADA (Wereld Anti-Doping Agentschap) bezig om de regelgeving rond doping in de wereld te harmoniseren. Per 1 augustus 2004 hebben alle internationale sportbonden de Wereld Anti-Doping Code geaccepteerd en zich daarmee gecommitteerd aan dezelfde basisprincipes voor het anti-dopingbeleid. Een van de consequenties hiervan is dat sporters die medicatie gebruiken waarin een dopinggeduide stof zit, per 1 oktober 2004 verplicht zijn hiervoor dispensatie aan te vragen bij de dispensatiecommissie van hun (inter)nationale sportbond.

Nationale en internationale sporters

In de dopingreglementering wordt onderscheid gemaakt tussen nationale en internationale sporters. Met nationale sporters worden sporters bedoeld die deelnemen aan (Open) Nederlandse Kampioenschappen en nationale competities op het hoogste niveau binnen de betreffende tak van sport. Met internationale sporters worden sporters bedoeld die het afgelopen jaar en/of de komende 6 maanden **door de sportbond** zijn, of zullen worden, uitgezonden naar een internationale wedstrijd zoals een World Cup, EK, WK of Olympische Spelen. Indien een sporter zeker wilt weten tot welke groep hij of zij behoort, kan dit worden nagevraagd bij de eigen sportbond die verantwoordelijk is voor de indeling in de groepen.

Zowel de nationale als de internationale sporters dienen voor het gebruik van een dopinggeduid geneesmiddel een dispensatieverzoek in te dienen bij een dispensatiecommissie. Het verschil is echter dat nationale sporters hun verzoek moeten indienen bij de nationale Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (kortweg GDS-Commissie) en internationale sporters bij de dispensatiecommissie van de internationale sportbond.

Nationale dispensatieprocedure

De GDS-commissie is in juli 2004 door het NeCeDo in samenspraak met het ministerie van VWS, NOC*NSF, DoCoNed en de NOC*NSF Atletencommissie in het leven geroepen en zorgt ten behoeve van de Nederlandse topsportbonden voor afhandeling van de dispensatieverzoeken.

De GDS-commissie bestaat uit vijf onafhankelijke artsen die op basis van de volgende criteria beslissen of de sporter het dopinggeduide

geneesmiddel mag gebruiken: “Heeft de sporter het geneesmiddel daadwerkelijk nodig?”, “Bestaat er een alternatief geneesmiddel zonder doping?” en “Levert het gebruik van het geneesmiddel additionele prestatieverbetering op?”.

De GDS-commissie neemt haar besluiten op basis van de informatie die de sporter aanlevert. De sporter dient het dispensatieverzoek digitaal in te dienen via de website van het NeCeDo, www.necedo.nl/dispensatieverzoek. Nadat de sporter het aanmeldingsformulier heeft ingevuld, krijgt deze een inlognaam en een wachtwoord per e-mail toegewezen waarmee via een beveiligde database het dispensatieverzoek kan worden afgerond. De invulling van de medische gegevens dient samen met de behandelend arts te gebeuren. Overigens kunnen het wachtwoord en de inlognaam opnieuw gebruikt worden bij een eventueel volgend dispensatieverzoek.

Op het moment dat de sporter en de behandelend arts alle medische gegevens hebben ingevuld, wordt automatisch een officieel dispensatieformulier gegenereerd. Dit officiële dispensatieformulier dient uitgeprint en ondertekend te worden door zowel de sporter (of ouder in het geval van een minderjarige) als de behandelend arts. In verband met de rechtsgeldigheid, zal het dispensatieverzoek uitsluitend in behandeling worden genomen wanneer het originele en ondertekende formulier is ontvangen door de GDS-commissie. Het adres van de GDS-commissie is: GDS-secretariaat; Postbus 5119; 2900 EC Capelle a/d IJssel.

Pas op! Op het moment dat een sporter toetreedt tot de groep van internationale sporters, dan zal in de meeste gevallen opnieuw een dispensatieverzoek ingediend moeten worden bij de internationale sportbond.

Internationale dispensatieprocedure

Een aantal internationale sportbonden heeft reeds een internationale dispensatiecommissie geïnstalleerd. Op de NeCeDo-website, www.necedo.nl, staat een overzicht van die internationale sportbonden, inclusief adresgegevens. Indien de internationale sportbond (nog) geen dispensatiecommissie heeft opgericht, kan de sporter het dispensatieverzoek indienen bij de nationale GDS-commissie volgens de nationale dispensatieprocedure.

Korte en lange dispensatieprocedure

Behalve dat er onderscheid wordt gemaakt tussen nationale en internationale sporters, is er ook een verschil tussen een korte en een lange procedure. De korte procedure betekent dat kan worden volstaan met het melden van het gebruik van specifieke dopinggeduide geneesmiddelen. In geval van de lange procedure moet het verzoek nog worden beoordeeld.

CVIII Ontwerpers, Erwin Suvaal

De korte procedure geldt voor:

- Ontstekingsremmers (glucocorticosteroiden) per inhalatie, locale injectie, of uitwendige toepassing (oor- en oogdruppels, neusspray). Overigens zijn huidcrèmes die glucocorticosteroiden bevatten sinds 1 januari 2005 toegestaan.
- Inhalatie van de astmageneesmiddelen (β 2-agonisten) met als werkzame stof(fen) salbutamol, salmeterol, formoterol en terbutaline.

Voor de korte procedure geldt dat er dispensatie is verleend zodra het dispensatieformulier volledig ingevuld, leesbaar en ondertekend is ontvangen door de dispensatiecommissie.

Bij de lange procedure moet het dispensatieverzoek eerst door de dispensatiecommissie beoordeeld worden voordat toestemming wordt verleend voor gebruik van het geneesmiddel. In dit geval is het zeer belangrijk dat de sporter aanvullende medische informatie ter beoordeling meestuurt. De medische informatie moet bestaan uit 1) een brief van de behandelend specialist of een kopie van het medisch dossier, met daarin de onderbouwing van de diagnose waarvoor het geneesmiddel gebruikt moet worden en/of 2) laboratoriumuitslagen of testresultaten op basis waarvan de diagnose gesteld is.

Afhandeling dispensatieverzoeken

Nadat de dispensatiecommissie een beslissing heeft genomen over het gebruik van het dopinggeduide geneesmiddel, zal een officieel beslissingsformulier worden opgemaakt. Dit beslissingsformulier wordt verzonden aan de sporter, de nationale sportbond, de internationale sportbond, WADA en Dopingcontrole Nederland (DoCoNed). De sporter hoeft niet zelf het beslissingsformulier door te sturen aan een organisatie. Indien de sporter toestemming heeft ontvangen voor het gebruik, dient deze te allen tijde het beslissingsformulier van de dispensatiecommissie bij zich te dragen. Het beslissingsformulier is het bewijs dat de sporter om medische redenen een dopinggeduide stof in bezit mag hebben. Tijdens een dopingcontrole is het de sporter aan te raden de dopingcontroleofficial te informeren over zijn of haar dispensatie.

Voor meer informatie kunt u mailen naar gds@necedo.nl of u kunt bellen met de Doping Infolijn 0900-2001 000 (elke werkdag geopend van 13.00 tot 16.00 uur; € 0,10/minuut).

JESSICA GAL WERPT ZICH VANAF NU OP DOPING

Ex-Judoka en Sportarts in opleiding Jessica Gal is per 1 september in dienst getreden van het NeCeDo. Zij is aangesteld als Medisch Beleidsmedewerker en is in die hoedanigheid samen met Penelope Di Lella verantwoordelijk voor het voeren van het GDS ("Geneesmiddelen Dispensatie Sporter") secretariaat. Daarnaast zal zij zich bezig houden met het geven van voorlichting over doping aan huisartsen.

Jessica Gal is van 1986 tot 2000 actief geweest in het topjudo. Zij werd 4x Europees Kampioen, 4x derde van de wereld en nam 5 maal deel aan de Olympische Spelen. De laatste keer in Athene was zij erbij als arts van het Nederlands Dames Hockey elftal. Zij rondde in 1998 haar studie geneeskunde af en begon in 2001, na het stoppen met haar actieve judocarrière, aan de 4-jarige opleiding tot sportarts.

Eerdere ervaring met het onderwerp doping deed zij op als sporter (controles en voorlichting), als sportarts, als lid van de adviescommissie dopingvoorlichting en als lid van de NOC*NSF Atletencommissie. Als gevolg van de invoering van de Wereld Anti-Doping Code, zijn spor-

ters die geneesmiddelen gebruiken die dopinggeduide stoffen bevatten per 1 oktober verplicht hiervoor dispensatie aan te vragen. De GDS commissie handelt alle verzoeken van nationale sporters af. De afhandeling van deze verzoeken valt onder de verantwoordelijkheden van Jessica.

“ALS JE KAN AANTONEN DAT IEMAND GEBRUIKT, DAN MAG JE HEM VAN MIJ STRAFFEN ZO LANG JE WIL”

RAEMON SLUITER GEBRUIKT ALLEEN ZIJN TENNISRACKET

Door Hetteke Frima

Een nieuw tennis seizoen is weer begonnen. Een seizoen waarin de Association of Tennis Professionals (ATP) er veel aan gelegen is te voorkomen dat de geschiedenis van de afgelopen twee jaar zich herhaalt. In die periode werden verschillende prof tennissers, waaronder 'British number two' Greg Rusedski, positief bevonden op het gebruik van nandrolon. Bovendien toonde de urine van een groot aantal spelers een verhoogde concentratie van hetzelfde dopinggeduide middel aan, weliswaar te laag om te kunnen spreken van een positieve uitslag. In eerste instantie werden de voedingssupplementen van de ATP als de centrale oorzaak aangemerkt. Nadat de ATP gestopt was met het verstrekken van de tabletten, werden nog steeds verhoogde waarden aangetroffen. Reden voor de ATP om naar Nederlands voorbeeld bepaalde voedingssupplementen uitgebreid te gaan testen en controleren. Op die manier kunnen alle ATP spelers voedingssupplementen gebruiken die aan strenge kwaliteitseisen voldoen.

Ook voor Raemon Sluiter is een nieuw seizoen van start gegaan. Een seizoen waaraan hij hoopvol in Australië begon, maar waarin hij al snel op non-actief werd gesteld door een enkelblessure. De sportieve prestaties van de Rotterdammer verliepen het afgelopen jaar ook niet altijd even succesvol. Mede door een paar vroegtijdige uit-

schakelingen en nipte verliespartijen, moest hij zichzelf bij wijze van uitzondering een klein stapje buiten de top 100 van de ATP ranking laten welgevalen. Voor de 26-jarige in ieder geval geen enkele reden om naar andere middelen te grijpen dan zijn tennisracket.

“Wij hebben er niks aan als we sterker, groter of breder worden. Daar schiet je in tennis niet veel mee op. Daar word je alleen maar trager van. Er zijn misschien wat spullen waarvan je wat sneller herstelt.” De consternatie die het laatste jaar is ontstaan was voor Sluiter zelfs een reden om te zeggen 'gooi het allemaal maar open, laat alles maar toe'. “Als iedereen dat dan mag gebruiken dan heeft iedereen dezelfde voor- en dezelfde nadelen.” De man van daden maar ook woorden is ervan overtuigd dat je geen doping nodig hebt als je goed kan tennissen. “Absoluut. Er zijn hoogstens een paar kleine dingetjes die je kunnen helpen bij je herstel. Iets dat heel belangrijk is. Ik durf namelijk best te zeggen dat wij hele zware schema's draaien, hele lange seizoenen en daar weinig rust bij hebben. Dan kan ik me er wat betreft herstel wel iets bij voorstellen. Voor de rest schiet je er naar mijn mening niets mee op.”

Op de vraag hoe hij zou reageren als hij wist dat zijn tegenstander doping gebruikt, aarzelt hij even. Naar een tegenstander zul je Sluiter in ieder geval niet zien wijzen. “Ik zou er persoonlijk niet

zo heel erg mee zitten. Je hoort wel eens dat mensen met verdachte spuiten in de kleedkamers zijn gesignaleerd. Ja, daar kunnen mensen zich heel erg over opwinden. Dan denk ik: ach, laat lekker gaan. Zo veel winst kun je er toch niet uit halen. In tennis dan.” Hoewel hij persoonlijk geen moeite zou hebben met een opponent die er ook uitziet als een servicekanon, met dopinggebruik in het algemeen heeft hij dat wel: “Want aan de andere kant zeg ik: als iemand dan betrapt wordt, waarom zou je hem dan makkelijk laten gaan?”

Vorig jaar heeft de Wereld Anti-Doping Code zijn intrede in de sportwereld gedaan. Ook de Nederlandse tennisbond, de KNLTB, heeft inmiddels een aan de Code aangepast dopingreglement. Door die Code gelden in alle takken van sport dezelfde sancties. Sluiter staat erom bekend naast van tennis ook van voetbal een groot liefhebber te zijn. Vindt hij dat in bijvoorbeeld voetbal dezelfde straffen moeten gelden voor dezelfde dopingovertreding in tennis?

“Ja, ik denk het wel. Ik denk voor alle sporten. Op het moment dat echt aangetoond kan worden dat iemand gebruikt, en dat zal ongetwijfeld heel moeilijk zijn, dan mag je hem van mij straffen zolang je wil. Ik vind dat gewoon triest. Aan de ene kant kan ik het begrijpen, want ik heb ook heel erg veel voor mijn sport over. Maar dat zijn

dingen waarvan ik zeg: dan ga je net even een stapje te ver. In welke sport het dan ook is, ik vind gewoon dat je een fikse schorsing moet hebben op het moment dat je gebruikt. Want je neemt toch je collega's of tegenstanders in de maling." Sluiter zelf houdt zich niet dagelijks bezig met het onderwerp 'doping'. De enige aanvulling die hij gebruikt om fit te blijven bij het spelen van de vele wedstrijden die er op de agenda staan, zijn voedingssupplementen. "Ik gebruik al een tijd lang dezelfde, waarbij ik ervan uit ga dat ze goed zijn. Verder eet ik gewoon wat ik wil eten. Tennis heeft de laatste tijd helaas aardig wat dopinggevallen gehad. Maar ik laat me daar niet dusdanig door afschrikken dat ik er dagelijks mee bezig moet zijn. De laatste keer dat ik er echt heel bewust mee bezig ben geweest, was toen ik een pijnstillende spuit in mijn voet moest hebben. Daar zat toen een stof in die op de dopinglijst voorkomt, maar ik had er toestemming voor gekregen."

"ALS IK OOIT POSITIEF WORD BEVONDEN GA IK TWEE WEKEN OP VAKANTIE"

Is hij dan nooit bang om ineens positief te worden bevonden? Sluiter: "Er komen wel steeds meer controles en ze worden ook steeds scherper. Maar ik tennis nu al 10 jaar en er is nog nooit wat gebeurd. Verder weet ik van mezelf dat ik niks raars doe." Toch is de ophef over doping binnen de ATP ook bij Sluiter niet onopgemerkt gebleven: "We hebben laatst wat zaken gehad waarbij men niet één, twee, drie wist waar het vandaan kwam. Toen bleek dat onze spelersvakbond vieze pillen, om het zo maar te noemen, verstrekt had. Dat is natuurlijk wel even schrikken. Want ik heb ook wel eens na een wedstrijd van 4 uur en bij 40 °C wat mineralen tot me genomen die ik van een dokter van de ATP kreeg. Dan is het wel even 'shit'. Maar ja, dan neem je de dopingcontroles door die je de laatste paar keer gehad hebt en die zijn iedere keer gewoon negatief. Dus voor de rest maak ik me er eigenlijk niet zo druk over." Mocht Sluiter toch ooit positief bevonden worden, "dan ga ik eerst twee weken op vakantie. Want volgens de regels word je automatisch voor twee jaar geschorst, dus dan heb ik daarna nog tijd genoeg om te bedenken wat ik ga doen."

Sluiter denkt wel dat toptennissers voorzichtiger

zijn geworden door de zaken die zich binnen de ATP hebben afgespeeld. "Absoluut. De schrik zat er wel goed in, om het zo maar te zeggen. Iedereen is veel meer op zijn hoede. Dat brengt af en toe ook wel rare situaties met zich mee. Spelers die op de baan wat nodig hebben, omdat ze bijvoorbeeld slap zijn, krijgen niks meer van de ATP. De ATP is bang dat ze zaken tegen zich krijgen. Verder hangt de hele tour helemaal vol met posters. Van : 'kijk heel erg uit wat je gebruikt en laat al je voedingssupplementen testen'. Dus iedereen is er wel heel erg mee bezig."

"ALS ER EEN KEER EEN SMERIG PILLETJE IN ZIT EN IK WORD GEPAKT DAN HEEFT HET ZO MOETEN ZIJN"

De ATP heeft zelfs een aparte werkgroep voor voedingssupplementen in het leven geroepen, met nu als resultaat een kwaliteitssysteem zoals het Nederlandse NZVT. Hoewel Sluiter denkt dat dergelijke initiatieven zeker bijdragen aan de strijd tegen doping, ziet hij voorlopig geen reden om zijn eigen supplementengebruik aan te passen. "Ik heb mijn supplementen en daar ben ik happy mee. Daar voel ik me goed bij en ik zal ook niet zomaar iets anders nemen. Als er een keer een smerig pilletje in zit en ik word gepakt...ja, dan heeft het zo moeten zijn. Want je kan niet alles gaan checken. Sommige dingen heb je gewoon niet in de hand. Ook de ATP kan niet 100% garanderen dat alle supplementen die ze nu laten maken en die zorgvuldig worden nagekeken schoon zijn. Dus de angst blijft toch altijd. De kans is weliswaar vele, vele malen

kleiner. Het is nog steeds zo dat wanneer jij de supplementen gebruikt en er zou toch wat inzetten, dat jij op dat moment schuldig bent. Zo zijn de regels nu eenmaal."

Gecontroleerd wordt er volgens Sluiter genoeg. Al verbaast hij zich over het feit dat hij sinds de invoering van bloedcontroles in de tennissport nog nooit een dergelijke controle heeft hoeven ondergaan. "Verder wel de normale urinecontroles. Ik denk dat ik er gemiddeld 10 per jaar heb en dat vind ik meer dan genoeg." Vooral buiten wedstrijdverband moet er volgens Sluiter goed gecontroleerd worden, omdat dan bepaalde spiermassa gekweekt kan worden. "Laat ik het zo zeggen: als ik zou gebruiken dan zou ik gebruiken voor een trainingsperiode. In het tennis is dat begin december. Dan zijn alle spelers thuis en aan de voorbereiding van het nieuwe seizoen bezig. Ik denk dat je dan, ja succes wil ik het bijna niet noemen, maar dat dat wel de manier is."

Sinds halverwege vorig jaar maakt Sluiter deel uit van de ATP spelersraad. In die hoedanigheid krijgt hij van zijn collega's uit de kleedkamers geluiden door die te maken hebben met het dopingbeleid. "Ik zeg ook dat ze naar ons toe moeten komen, omdat wij het dan ergens anders neer kunnen leggen. Wij zijn misschien niet in staat om middelen van de dopinglijst af te halen of er juist op te zetten, wij kunnen als Players Council wel aangeven of we vinden dat iets overdreven is of naar onze mening niet op de lijst thuishoort."

In 2004 werd de sportwereld opgeschrikt door een dopingschandaal in de atletiekwereld. Daarbij kwam aan het licht dat sporters experimenteerden met zogenaamde 'designer drugs', zoals het middel THG. Sluiter weet niet of zulke praktijken ook voorkomen in de tennissport. Bang daarvoor is hij wel. "De sport wordt steeds professioneler en veeleisender. Er is steeds meer competitie en het veld wordt steeds sterker. Dan zullen mensen ongetwijfeld rare dingen gaan doen. Ik heb verhalen gehoord uit Amerika waar studenten een

contract in de NFL of in de NBA wordt gegarandeerd als ze doping zouden gebruiken. En die cijfers liggen heel hoog. Als je daarop afgaat en bedenkt dat er net zoveel mensen zijn die het graag in het tennis willen maken, dan kun je daar best angst voor hebben ja. De geluiden uit het wielrennen zijn ook heel angstig. Dat mensen na hun carrière, om het maar heel hard en cru te zeggen, dood zijn neergevallen. Dat heeft ongetwijfeld met de sport te maken en met wat de sport van het lichaam geëist heeft. Maar ja, wie zal zeggen dat

het niet ook wat te maken heeft met de spullen die er gebruikt zijn?"

Dat de tennissport schoon is zal je Sluiter nooit horen zeggen. "Er zijn zaken geweest waarbij spelers gepakt zijn. Die hebben op eigen initiatief gebruikt, dus dat zal ongetwijfeld nog steeds gebeuren. Er zitten altijd figuren tussen die wat gebruiken". Maar namen noemen doet Sluiter niet. Hij laat liever zijn racket spreken.

NA OEKRAÏENSE PRESIDENT OOK SPORTERS AAN DE BEURT

NIEUWE NEDERLANDSE DETECTIEMETHODE KRIJGT STEUN VAN WADA

Het Nederlandse bedrijf BioDetection Systems (BDS) heeft van het Wereld Anti-Doping Agentschap (WADA) een subsidie toegewezen gekregen van 350.000 Amerikaanse dollar om onderzoek te verrichten naar een nieuwe methode om het gebruik van steroïden te detecteren. De nieuwe methode is binnen de dopingwereld revolutionair te noemen. Er wordt niet gezocht naar bekende steroïden, maar het effect van steroïdengebruik wordt zichtbaar gemaakt. Hierdoor is het mogelijk om het gebruik van nog onbekende stoffen aan te tonen.

Bij de huidige dopingcontrole wordt in het laboratorium gezocht naar honderden stoffen, die alle op de dopinglijst staan vermeld. De recente BALCO-zaak in Amerika heeft echter uitgewezen dat speciale nieuwe steroïden gemaakt kunnen worden, welke niet door de reguliere dopingcontroles worden opgepikt. Met deze kennis zijn de dopinganalyses wereldwijd veranderd en wordt er in de labs ook gezocht naar mogelijk nieuwe dopinggeduide stoffen

BDS heeft een methode ontwikkeld met een nieuwe invalshoek: het totale biologische effect van aanwezige steroïden wordt in beeld gebracht, en pas achteraf kan eventueel worden bekeken door welke stoffen dit effect is veroorzaakt. Dit vraagt een andere analytische benadering, maar heeft als groot voordeel dat het maken van zogenaamde "designer steroïden" irrelevant zou worden.

Op dit moment wordt de methode al gebruikt om

dioxines te meten in allerlei materialen, van grond tot melk tot bloed. De methode verwierf eind vorig jaar grote bekendheid toen bij de Oekraïense president Joesjtsjenko middels deze analyse dioxinevergiftiging kon worden aangetoond.

In theorie zou de door BDS ontwikkelde methode gebruikt kunnen worden om alle dopinggeduide stoffen te detecteren, maar het is niet te verwachten dat dit binnen afzienbare tijd gerealiseerd kan worden. Op dit moment richt BDS, dat in dit onderzoek samenwerkt met het RIVM, zich voornamelijk op anabole steroïden. De methode is voor de dopingwereld dus vooralsnog toekomstmuziek, maar het zou de dopingcontrolewereld wel eens radicaal kunnen omgooien.

Voor meer informatie over de door BDS ontwikkelde methode, zie www.biodetectionsystems.com.

De met dioxine vergiftigde Oekraïense president Viktor Joesjtsjenko

KORT NIEUWS

Oud en nieuw

Sinds 1 oktober 2004 heeft het NeCeDo een nieuwe huisstijl. De 'extreme makeover' heeft voornamelijk gevolgen gehad voor het uiterlijk van bepaalde onderdelen van de organisatie. Zo zijn het NeCeDo logo, het briefpapier, Receptor en de website in een nieuw jasje gestoken. Het blauwe logo heeft daarbij plaatsgemaakt voor de weergave van een scorebord. Geheel in de stijl van dit nieuwe logo, zijn de kleuren in de vernieuwde opmaak geel en zwart.

Website gaat door op Eigen Kracht

Per 1 december is de naam van de LSM-website veranderd van www.lijfsporten-middelen.nl in www.eigenkracht.nl. Aan de ene kant heeft dit te maken met de nieuwe pilot campagne 'Eigen Kracht', gericht op sporters van fitnesscentra. Anderzijds is de nieuwe naam korter en duidelijker. Met de oude naam kom je wel op de nieuwe site terecht.

BREEDTESPORT NU NÒG BREDER

Wanda Schapendonk is sinds augustus 2004 werkzaam bij het NeCeDo als projectmedewerkster breedtesport. Zij houdt zich voornamelijk bezig met voorlichting over dopinggebruik in fitnesscentra. Haar voornaamste taak is om een gedragsgerichte campagne in fitnesscentra op te zetten.

Wanda Schapendonk heeft in augustus 2002 haar studie psychonomie (biologische psychologie) aan de Universiteit Utrecht afgerond. Al tijdens deze studie werd haar aandacht naar de psychische effecten van dopinggebruik getrokken. Haar interesse voor sport in het algemeen leidde er echter toe dat ze een Europese Master in de sportpsychologie behaalde. Zelf doet ze aan ver-

schillende sporten, zoals hockey, squash, tennis, spinning en fitness.

Fitness is op dit moment een van de meest populaire manieren van sportbeoefening. Door de stijgende aandacht voor fitness, maar ook voor dopinggebruik binnen de fitnessbranche, kon een uitbreiding van dit aandachtsgebied binnen het NeCeDo niet uitblijven. Als projectmedewerkster breedtesport zal Wanda zich dan ook voornamelijk gaan bezig houden met voorlichting over dopinggebruik in fitnesscentra. Fitness-eigenaren kunnen ook bij haar aankloppen voor advisering over een anti-dopingbeleid in het fitnesscentrum. Naast deze activiteiten zal ze ook vragen over doping aan de Doping Infolijn beantwoorden.

INTERNATIONALE RICHTLIJN VOOR SPORTFYSIOTHERAPIE AANGENOMEN

Het afgelopen jaar heeft het NeCeDo een internationale Richtlijn ontwikkeld in samenwerking met de International Federation of Sports Physiotherapy (IFSP). Deze richtlijn beschrijft de verplichtingen en verantwoordelijkheden ten aanzien van doping, die gelden voor sportfysiotherapeuten bij de behandeling van sporters.

De Richtlijn is van toepassing op alle sportfysiotherapeuten die wereldwijd zijn aangesloten bij een lid-organisatie van de IFSP. In Nederland is dat de NVFS. De Richtlijn is in november 2004 in Portugal aangenomen

door de General Meeting van de IFSP.

De bepalingen in de Richtlijn zijn gebaseerd op de Wereld Anti-Doping Code. In die Code worden niet alleen gedragingen van sporters maar ook die van hun begeleiders strafbaar gesteld.

Zo is het sportfysiotherapeuten verboden doping te bezitten of toe te dienen, moet deze meewerken aan de dopingcontrole en op de hoogte zijn van de eigen verantwoordelijkheden mocht een sporter positief worden bevonden.

Het is voor het eerst dat in het kader van doping een internationale Richtlijn is geschreven voor een medische beroeps-groep. Het is ook de eerste Richtlijn die voortvloeit uit de Code en er op die manier voor zorgt dat de Code bepalingen rechtstreeks van toepassing zijn op sportbegeleiders.

OP EIGEN KRACHT...SLANKER, STRAKKER, STERKER

Ruim 2 miljoen mensen sporten wekelijks in meer dan 1.500 fitnesscentra en sportscholen in Nederland. Daarmee is fitness één van de populairste manieren van sportbeoefening geworden in ons land. Slanker, strakker, sterker, gespierder en gezonder worden zijn belangrijke redenen om actief te worden en te blijven. De vraag is wel hoe je die doelen bereikt.

Het nieuwe boek *Op Eigen Kracht*, geschreven door Hans Wassink, Guido Willemsen en

Bart Coumans, biedt iedereen praktische informatie om die doelen te bereiken. Geïntegreerd trainen staat hierbij centraal. De juiste training, voldoende herstel, een optimaal voedingspatroon en gemotiveerd blijven zijn de essentiële pijlers hiervoor. Of je nu beginner bent of al meer gevorderd, een man of vrouw, met veel tijd of met minder, *Op Eigen Kracht* is jouw eigen personal trainer die effectieve en no-nonsense antwoorden heeft op al je fitnessvragen. Of je nu een vol-slanke huisvrouw, een fitte VUT-ter of een

gedreven fitnessser of bodybuilder bent, iedereen kan er nuttige tips uithalen.

Het *Op Eigen Kracht*-boek is het vervolg op de succesvolle 5-delige *Lijf, Sport & Middelen* informatiereeks over training, afvallen, voeding, voedingssupplementen en doping en is onderdeel van de *Eigen Kracht*-campagne van het NeCeDo die eind 2004 is gestart. Meer informatie zal te vinden zijn op www.eigenkracht.nl.

ZINDERENDE FINALE PURE KRACHT

Na maanden van voorbereiding is op 24 april 2004 het project Pure Kracht van start gegaan. Acht gemotiveerde sporters werden gedurende acht maanden intensief begeleid door Jim McCarthy (krachtsportspecialist- en trainer), Joris Hermans (sportdiëtist en voedingsadviseur) en Rico Schuijers (sportpsycholoog, deskundig in mentale training van topsporters). In de vorige Receptor hebben we een tussenbalans opgemaakt. Op 11 december eindigde het project voor de deelnemers tijdens een feestelijke slotbijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst werd de maximale kracht bepaald op de drie powerliftonderdelen: kniebuigen (squat), bankdrukken (bench press) en deadliften. Alle sporters zetten indrukwekkende resultaten neer. Daarmee werd het doel – laten zien dat je met optimale begeleiding zonder dopinggebruik prestaties van formaat kunt neerzetten – ruimschoots gehaald.

Maximale squat van Renaldo Groothedde

Volop spanning in sfeervolle ambiance

Fitland was wederom het decor van deze slotwedstrijd. Het prachtige en multifunctionele complex in het Brabantse Mill leende zich uitstekend voor de feestelijke afsluiting. Rond half negen verzamelden de eerste sporters met fans zich in zaal 'de Horizon'. De spanning was al goed te voelen. Iedereen had er erg veel zin in, maar men was natuurlijk ook gespannen over het verloop van de wedstrijd. Gelukkig hadden de deelnemers middels ademhalings- en ontspanningsoefeningen en gedachtetraining van sportpsycholoog Rico Schuijers geleerd hoe je deze spanning voor een deel kunt wegnemen.

Officiële regels

Nadat het gehele team zich verzameld had, werd om negen uur overgegaan tot de officiële weging door een hoofdscheidsrechter van de Nederlandse Powerlifting Bond (NPB). De NPB leidde de wedstrijd en zorgde dan ook voor internationaal erkende juryleden en een goede speaker. Na de weging kon ieder de gewenste hoogte van het squat-rek doorgeven aan de jury, zodat deze later bij de squatbeurten op de juiste hoogte afgesteld zou zijn. Ditzelfde gebeurde voor het bankdrukken.

Tussentijds stroomden de eerste toeschouwers binnen. Allemaal enthousiaste supporters die de sporters naar dikke PR's zouden aanmoedigen. De opening van de dag werd

verzorgd door Rens van Kleij, directeur van het NeCeDo. Deze benadrukte nog maar eens dat alle dopingcontroles gedurende de gehele periode negatief waren. De voorzitter van de KNKF, Robbert Wolters, blikte vervolgens met de aanwezigen terug op de afgelopen acht maanden, vertelde over de aanleiding, selectie van het team en hij legde tevens de basisprincipes van het powerliften uit voor het aanwezige publiek.

De wedstrijd

En toen begon het spannendste deel van de dag: de powerliftwedstrijd. In deze wedstrijd ging het om de vraag hoeveel kracht de deelnemers in de afgelopen maanden hadden gewonnen. Iedere sporter had een maatje meegenomen die naast de mentale support hielp met de bandages en het aantrekken van de kleding. De wedstrijd werd gedraaid volgens het rondesysteem. Dit betekende een strak verloop van de wedstrijd, waarbij de sporters een minuut de tijd kregen voor het begin van hun beurt wanneer geroepen werd dat het halter gereed was. Trainer Jim McCarthy verzorgde vanzelfsprekend de algemene coaching

en begeleiding van de zeven sporters tijdens de wedstrijd.

Het eerste onderdeel was het squaten, vervolgens het bankdrukken en tot slot de deadlift. Tussen de drie onderdelen was steeds 20 minuten pauze die gevuld werd met informatieve presentaties van sportdiëtist Joris Hermans en Rico Schuijers. Rico vertelde over zijn begeleiding van het team en lichtte er enige technieken uit die hij de sporters geleerd had. Hij eindigde zijn praatje met een 'applaus voor jezelf', vanwege de steun die de aanwezigen de afgelopen maanden en op de slotdag hadden gegeven en zo indirect bijdroegen aan het tot stand komen van de prestaties deze dag.

De dopingcontrole van de deelnemers

De wedstrijd zelf verliep zeer spannend en het publiek leefde volop mee. Sommige beurten werden helaas afgekeurd. Bij het squaten omdat niet diep genoeg werd doorgezakt, bij het bankdrukken omdat het halter niet zichtbaar stil op de borst lag en bij de deadlift omdat soms niet in een vloeiende beweging werd getild maar schoksgewijs of men stond onvoldoende rechtop. Bij het powerliften krijg je het niet kado.

De uitslagen

Na de spannende wedstrijd was er voor iedereen een lunch en dat gaf bovendien de jury de gelegenheid te bepalen hoeveel iedereen vooruit was gegaan en wie de overall-winnaar zou zijn. Middels de Wilks-formule was het mogelijk een vergelijking te maken van de resultaten, omdat de formule corrigeert voor de verschillen in lichaamsgewicht. Robbert Wolters en Rens van Kleij maakten de resultaten bekend na de lunch. De sporters werden een voor een naar voren geroepen en kregen ieder een persoonlijk certificaat en een prachtig beeldje uitgereikt. Samen met het publiek werd daarnaast per sporter gekeken naar de vooruitgang tijdens het hele project en natuurlijk het uiteindelijke resultaat aan gewicht. Corine toonde zich de sporter met de meeste vooruitgang. Zij had een krachttoename op de drie powerliftonderdelen laten zien van maar liefst 134%. Voor haar

Alle Pure Kracht deelnemers na de succesvolle finale

dan ook de bokaal voor de 'most improved lifter'. Wie van de zeven het sterkste was, was nog niet zo eenvoudig te zeggen. Robert Pothoven had de hoogste totaalscore behaald met 535 kg, Johan Schuller nam 515 kg voor zijn rekening. Echter, Johan woog 7 kg lichter en na correctie mocht hij de beker met opdruk 'strongest lifter' mee naar huis nemen.

Met een borrel werd het succesvolle project Pure Kracht 2004 afgesloten. Van sommige

sporters zullen we in powerliftwedstrijden nog zeker wel wat horen, anderen willen zich meer toeleggen op bodybuilding en weer een ander blijft hard trainen zonder de competitie op te zoeken. Zoals Johan het mooi verwoordde in zijn speech: "We zijn acht maanden uitstekend begeleid, nu is het tijd om onze vleugels uit te slaan, ieder in een eigen richting." Voor alles wat er gebeurt is tijdens het gehele project kun je terecht op www.purekracht.nl.

STEEDS MEER SPORTERS KIEZEN VOOR ZEKERHEID

Het Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport (NZVT) bestaat nu ruim een jaar. Uit een enquête onder de Olympische deelnemers is gebleken dat 78% van de sporters het advies van NOC*NSF en het NeCeDo heeft opgevolgd om slechts supplementen te gebruiken die op de NZVT-lijst voorkomen. Ook steeds meer fabrikanten vinden het belangrijk dat hun producten dopingvrij zijn en bieden supplementen aan bij het NZVT-systeem.

Naast de toename van het aantal producten (inmiddels 139) verbetert ook de levering ervan. Zo zorgt het bedrijf Sportvitamines4U voor de uitlevering van steeds meer supplementen aan de sporter. Een telefoontje is voldoende om het supplement geleverd te krijgen.

De rest van de wereld volgt het systeem met veel interesse, omdat iedereen vindt dat ook niet-Nederlandse sporters de mogelijkheid moeten hebben dopingvrije supplementen te gebruiken. Zo heeft de

Association of Tennis Professionals (ATP) naar Nederlands voorbeeld een zekerheidssysteem opgezet.

NIEUWE CURSUS LEERT JE ALLES OVER DOPING

Op 9 en 16 juni van dit jaar zal het NeCeDo in samenwerking met de Vrije Universiteit van Amsterdam een cursus geven over doping. De cursus is bedoeld voor personen met een academische of HBO+ opleiding die medisch-farmacologisch en/of juridisch betrokken zijn bij de dopingproblematiek. De docenten bestaan uit medewerkers van het NeCeDo en de professoren Heiko van Staveren en Harm Kuipers.

Het doel van deze cursus is om de cursisten kennis en inzicht te verschaffen in de verschillende facetten van de dopingproblematiek in samenhang met het (inter)nationale reglementaire en wette-

lijke kader. Beide aspecten worden in samenhang met elkaar behandeld. Het eerste dagdeel is gericht op de medische- en farmacologische aspecten van de dopingproblematiek. Aan de orde komen bijvoorbeeld de dopinggeduide stoffen en methoden die voorkomen op de WADA Dopinglijst. Tevens wordt aandacht besteed aan de omvang van de problematiek en de determinanten die hieraan ten grondslag liggen. Het tweede dagdeel richt zich op de juridische en organisatorische aspecten van het dopingvraagstuk. Dan zal onder meer worden ingegaan op de structuur en organisatie van de dopingbestrijding in de sport en op de geldende dopingregels, -procedures en -rechtspraak.

EVALUATIE NL ANTI-DOPING BELEID DOOR RAAD VAN EUROPA

In 1995 heeft de Nederlandse overheid de Anti-Doping Conventie van de Raad van Europa (de Overeenkomst ter bestrijding van Doping) geratificeerd. Daarmee heeft ze zich verplicht tot het voeren van daadkrachtig anti-dopingbeleid indachtig de artikelen uit deze Conventie. Anno 2004 hebben 45 landen deze Conventie geratificeerd.

De Raad van Europa ziet toe op naleving van de Conventie in de ratificerende landen op basis van het zogeheten "Compliance with commitments" beginsel. Dit houdt in dat de ondertekenende partijen actief toezien op de naleving van de bepalingen uit de Conventie. Zo leverde het NeCeDo op verzoek van het ministerie van VWS in 2001 het auto-evaluatie rapport "Anti-Doping Policy in the Netherlands" aan, gevolgd door een update in 2003. Op 14 en 15 december jongstleden werd het Nederlandse anti-

dopingbeleid geëvalueerd door een driekoppig evaluatieteam bestaande uit de heer George Walker (leider van het evaluatieteam en hoofd sport departement Raad van Europa), mevrouw Pirjo Krouvila (Finada; Finnish Antidoping Agency) en de heer Bernard Simon (Ministère de la Jeunesse, des Sports en de la Vie associative, Frankrijk). Tijdens hun evaluatiebezoek spraken zij uitvoerig met vertegenwoordigers van NOC*NSF, de Audit-Commissie Doping, de NOC*NSF Atletencommissie, de beide Nederlandse anti-dopingorganisaties (NeCeDo en DoCoNed) alsook met staatssecretaris Ross- van Dorp. Naar verwachting zullen zij in februari 2005 een eerste verslag uitbrengen van hun bevindingen. Tijdens de Raad van Europa Monitoring Group vergadering in mei dient het definitieve evaluatierapport van het Nederlandse anti-dopingbeleid gepresenteerd te worden.

Het evaluatieteam met v.l.n.r. Pirjo Krouvila, George Walker en Bernard Simon

